

Prof. Dr. Serap ASLAN ile Söyleşi...

Söyleşiyi Yapan: Prof. Dr. Ali ÖZDEN

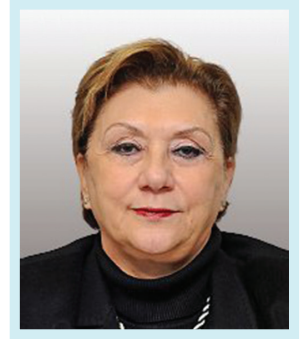
■ İlk ve orta eğitiminizi nerede gördünüz? Çocukluk döneminizden kısaca söz eder misiniz?

Eskişehir Yunus Emre İlkokulu ve orta öğrenimimi Eskişehir Atatürk Lisesi'nde gördüm.

■ Tıp eğitimi aldığınız döneme ait hocalarla ilgili unutamadığınız anılarınızdan kısaca bahsedebilir misiniz?

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tıp eğitimimi aldım. Genellikle usta çırak ilişkisi içerisinde derin bir saygı vardır. Bazı hocalarımızdan özellikle çekinilirdi. Öyle ki kıdemli düzeyinde de olsanız her an ciddi şekilde tenkit alabilir hatta aşağılayıcı bir üslupla ortam ne olursa olsun (hasta yanında, diğer asistan ve öğrenci yanında) “fırça” yiyebilirdiniz. Bir gün, bu hocalarımızdan birinin izlediği bir hastada gece nöbetinde periton diyalizi yaparken barsak perforasyonu oldu. Defalarca işlem yapılmış obez bir hastaydı. İşlem başlangıcında olayı fark ettim ve kateteri oynatmadan cerrahi konsültasyon istedim. Cerrahide o gece orada bulunan hocamız (O sıralarda doçent idi, Dr. M. Haberal) primer olarak kapattı ve hastayı yeni kateteri ile servise teslim etti. Sabahleyin sorumlu hocamız vizite geldi; ben sıkıntılı bir durum beklentisi ile hocayı karşıladım. O güne kadar hiçbir olumsuz olay yaşamamıştım hocamızla, ama genel imaj ile bu beklenti vardı. Hocamız güler yüzle bana baktı “perfore olmuş değil mi Serap” dedi ve ekledi “Bu vakada beklenen bir diyaliz komplikasyo-

nudur bu çocuklar. Önemli olan komplikasyonu zamanında tanımlamak ve gereğini yapmaktır. Ben Serapı tebrik ediyorum bu yaklaşımı için.” dedi. Hasta iyi idi, bu olaydan zarar görmemişti. O sabah Dr. Haberal kendisini aramış, bilgi vermiş ve zamanında olan yaklaşımım beni onore etmişti. Bu unutamadığım bir anımdır. Ve ben asla komplikasyonlarla ilgili asistanlarımı ürkütmedim Hastaya işlemlerde, endikasyonlarında dikkatli ama komplikasyonları bilen asistanlar olmalarını sağlamaya çalıştım. Asistanlarımı uyarırken rencide olmamalarına özen gösterdim hep.

■ Geriye baktığınız zaman üniversite hayatınızla ilgili olarak gerçekleşmeyen neleri görüyorsunuz?

Ben mezun olduğum fakültede akademik aşamalarımı tamamladım. Bu süreçte şimdi sahip olunan araştırma olanakları ve teknik destekler o zamanlar yoktu. Örneğin; tezlerimi klasik daktilolarda yazmış defalarca düzeltmeler yapmıştım. Buna rağmen hedeflerimde pek eksikim kaldığını söyleyemem. Ama o zamanlarda yurt dışında eğitime gitmek oldukça zordu. Evli olmak, anne olmak çok yönlü düşünülünce bunu daha da zorlaştırıyordu. Bunu kendim için gerçekleştiremediğim bir husus olarak düşünürüm.

■ Bugünkü üniversiter yaşamı 60'lı yıllarla mukayese ettiğinizde hangi farklılıklar ortaya çıkmaktadır?

Tabii ki, belirgin bir teknolojik ve bilimsel farklılık söz konusu. Bilgisayarın yaygın olarak kullanımı bilime enternasyonel ve kolay ulaşımı sağladı. Bizler saatlerce kütüphanede literatür toplar, yeni çıkan kitap listelerini verir ve gelmesini beklerdik. Bilim dalının ana kitaplarının son baskılarını satın almaya çalışırdık, taksitli olarak. Şimdi toplantılarda anında "Google" teyzeye soruyorsunuz, cevap hazır!

■ Pozitif bilimlerin toplum yaşamı üzerinde olumlu, olumsuz ne gibi etkileri var?

Olumlu etki çok belirgin tabii ki. İnsan sağlığında, tıpta uygulamada faydaları tartışmasız. Ancak bazen hastanın da ulaştığı gerçek dışı verileri düzeltmek zorunda kalıyorsunuz. İkna etmek zor oluyor. Herkes araştırıyor ama, doğru kaynak mı? Edinilen bilgiler güvenilir mi? denetim zorlaşıyor.

■ Ulusal gastroenteroloji kongrelerinin dün ve bugünü karşılaştırıldığında dün neler eksikti, bugün bu eksiklikleri gidermek için ne yapmak gerekir?

Doğrusu sevinerek görüyoruz ki kongrelerimiz, bilimsel toplantılarımız belirgin gelişme gösterdi. Çok emek isteyen belirli vizyon gerektiren bir ekip işi kongre organizasyonu. Katılımı optimum sağlamak gerekli. Çok sayıda bilimsel toplantı olması karmaşa yaratıyor. Kişisel çatışmalar, gruplaşmalar tıp camiası için üzüntü verici. Ulusal Gastroenteroloji Kongresi tüm dernek faaliyetlerini içeren, gruplaşmaya meydan vermeden tüm camiyi içine alan, üst düzey bilimsel içerikte ve yurtdışı büyük kongre özetlerini içeren, ödüllerin hakkaniyet içinde dağıtıldığı kongreler olmalıdır.

■ Halk neden doktoruna ve üniversitesine sahip çıkmıyor? Üniversitelerin ve hekimlerin saygınlığının azalmasındaki faktörler nelerdir?

Sağlık politikasının yanlış uygulaması bunun esas sebebidir. Sosyal devlet adı altında gelirin azalması doktorun "performans sistemi" adı altında sadece para kazanmaya yönelik

çok sayıda hasta bakmaya yönlendirilmesi, diğer bir ifade ile "devlet hastanesi" statüsüne geçilmiş olması üniversitelerin saygınlığını azalttığını düşünüyorum. Eski sistemde SSK hastanelerinde günlük poliklinik sayısı akıl almaz sayılarda idi. Hekimin hastaya elini sürmeden reçete yazdırdığı bir süreçti (Hemşireye yazdırılıyor veya hazır reçeteler veriliyordu.). SSK hekimine saygı duymazdı hasta, işini yaptırır, ilaçlarını raporunu yazdırır; "paranı biz veriyoruz" diye hakaret eder, sık sık tartışmalar yaşanır. Sonra da muayene olmak için üniversiteye gelmeye çalışırlardı. İşte bir biçimde politikalarla bu yaygınlaştırıldı, diye düşünüyorum.

■ Türk toplumunun bilime ve bilim insanına bakışı konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Maalesef toplumumuzda bu konuda gelişmiş bir bilinç yok. Neyse ki son zamanlara Nobel ödüllü sayın Dr. Aziz Sancar bir farkındalık getirdi. Ancak bu konuda halkın ilgisinin yine de yetersiz olduğunu, halkın basit bir sosyal çevreye hapsedildiğini ve maalesef televizyon kanallarının da özel çaba sarf edercesine bilinçlenmeye sekte vurduğunu düşünüyorum.

■ Türkiye'de sağlık sorunlarının çözümü konusunda önerileriniz nelerdir?

Aile hekimlerinin donanımlı olması sağlanırsa pek çok sorun ilk basamakta çözümlenir. Hastanın üniversitelere başvurusu belli aşamaları geçerek olmalı. Acil durumlar bunun dışında tutulmalı. Herkes bir şekilde bütün merkezlere başvurabilen ve bunları birbirleri ile mukayese ederek sonuca ulaşmaya çalışmakta. Bunun da bir şekilde sınırlandırılması gerektiğini düşünüyorum. Belki "Aile Hekimi-Şehir Hastanesi-Üniversite Hastanesi" gibi bir sıralama olabilir. Kesin tanı alan hastaların takipleri üniversitede sürdürülmeli. Üniversiteler arası bir koordinasyon olmalı. Bilimsel toplantılara katılım desteklenmeli. Halk sağlığı, koruyucu hekimlik ve belirli taramalar için merkezler kurulmalı. Hekimlerin aralıklı eğitimi ve sınavlarla denetimleri yapılmalı (üniversiteler tarafından). Bu istekler daha çok artırılabilir. İhtiyaçlar bu değişimi belirleyecektir. Sağlıklı günler diliyorum.